

پازار ایرتسی

فی ۱۵ محرم سنہ ۱۳۲۹

وفی ۳ کانون نانی سنہ ۱۳۲۶

جمعیت علمیہ اسلامیہ نیک ناشر افکاریدر

صاحب امتیاز :

فاتح مجیز درساملرندن

استانیول مبعوثی

مصطفیٰ عاصم

سر محرر :

فاتح مجیز درساملرندن

توقاد مبعوثی

مصطفیٰ صبری

مدیر مسئول :

مکتب قضاة معالملرندن

کایسلی منیر

مندرجات

ادبیات	دیئک اہمیت اقتصادیہ سی . . . . . شرف الدین
غزل . . . . . سمودالمولوی	ہوامک حواص اوژرنده کی حقوقی . . . . . م . صفوت
نظم و اشکالم نظم . . . . . طاہرالمولوی	تمیز بورکلی بر کویلی . . . . . م . صفوت
کاشانہ بر نظر . . . . . عمر نصوحی	بیان الحق غزتہ سنہ مکتوب . . . . . خلیل الرحمن
ابراز حیت	اون بش، اون آلتی سنہ اول یا زلش اثر لر مدن
	ع . خیری

نسخہ سی ۱ غر و شدر

آبونه اجرقتی (پوستہ اجرتیلہ برابر در)

ممالک اجنبیہ ایچون :

۱۳ ، ۰۰ فرانق

» ۶ ، ۵۰

استانیول وولایات ایچون :

بر سنہ لکی ۵۰ غروش

التی آیلنی ۲۵ »

درج اولنیمان اوراق اعادہ ایدلمز

قارئلر منزه

اکثر مقالاتہ آیات کریمہ و احادیث نبویہ درج ایدلمش بولندینی نظرا اعتبارہ آلتہرق رعایتسزلکده بولنمامسی رجا اولنور .

در سعادت

محمود بک مطبعہ سنده طبع اولنمشدر

مشتعلیدر ؟ عادتاً بو سوز ؛ استغنا مباحثه سنده بولنورده بو خروج ؛ عامک قطعیتی محل اوله ماز .

۲ — (ولم یکن له شریک فی الملک وخلق کل شیء فقدره تقدیراً) نظم جلیبدر .

زیرا (کل شیء) لفظ جلیلی جمیع ممکناته شاملدر و برده (وخلق کل شیء) قول بلینی ؛ عباد جناب واجبک علی الاطلاق ملکیتده شریکی دکلددرلر . لکن بعض اشیانک خالقیدرلر ، توهمنی ازاله ایچون کتورلمشدر ؛ اکر بوله بر نکتته ببناء اولسه شبه سزدرکه شریک باریک وجودنی نفیدن سوکره کلام مذکورک مسندرکیتی لازم کلیر . حالبوکه قرآنده اوله استدراکک ، حشوک عدم موجودیتی اتفاق کرده بلغا و عقلادر .

۳ — (ممکناتدن موجود ممکنک هر بریسی تقدیر و قصد ایله یاخود غرض و مصلحته مطابق مقدار مخصوص اوزره خلق ایتدک) ماننده کی (انا کل شیء خلقناه بقدر) قول شریفدرکه بو معنایی افاده سندن ناشی (کل شیء) لفظنک منصوبیتی مختاردر . زیرا سرفوع اولسه (خلقناه) لفظنک صفت ، (بقدر) لفظنک ده خبریتی توهم ایدبایر ده معنای آیت : (بزم خلق ایلدی کمز شینک هر بریسی قدر ایله در) ماننده بولندیغندن هر برشینک مخلوق الهی اولدینی ا کلاشیله ماز ، بلکه بعض دفعه ده : اشیادن مخلوق الهی اولمیان قدر ایله دکلددر ، معناسی ا کلاشیلیر .

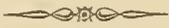
عمله متعلق (خلق) لفظی ایله ورود ایدنی شودر : (والله خلقکم و ما عملون) آیت کریمه سیدرکه خذف و اضاردن استغناسنه استناداً (سیویه) ک اعتبارینه مبنی (ما) کلمه سی مصدریه قیلنیرسه امر ؛ ظاهردر . چونکه بو تقدیره کور آیت ؛ شو : (جناب الله سزی و عملکیزک طوبنی خلق ایتدی ، مانده در .

یوق کندیسنه عاندضمبرک خذفیه موصوله یا بیلیرسه او زمان معنای آیت شودر :

(جناب الله سزی ایشلیدیکنیز شیلرک طوبنی حلق ایتدی .)

بو صورتده (ما) کلمه سی عامه درکه حرکات ایله او ضاع ، معاصی اله طاعات ، دها بونلرک امتالی بر طاقم شیلره شاملدر . زیرا حضرت الهک خلقیه سی ، یوقسه قولک خلقیه ؛ دبیه مختلف فیها اولان افعال عباد هم عبدک کسبیه واقع همده عبده مستنددر .
نصوح افندی زاده :

ع . نمبری

ادبیات

کائناته بر نظر

« تأمل سطور الیکائنات فانها

من الملاء الاعلی الیک رسائل »

انسان کوزلرینی صفحات کائناته عطاف ایتدیجه فکرینی نورلر ایچده براقه جتی نیجه مناظر لطیفیه یی مشاهده یه موفق اولور .

مائی ، لطیف سماتک ؛ او فضای شعشعه نزارک تماشا سندن متحصل طلوعات فکریه ، سنوحات قلبیه نه قدر بارلاق ؛ نه قدر عالیدر ! ..

هر کون بشقه بر طراوتله طلوع ایدرک لطافتیه ، تلاءؤ آتیه افقلمری یا دیزلایان زرین کونش نه قدر روحانی نه قدر جامع مایلدر ! ..

لکن بو خارقه مشیتک اقصاءه قریب هر طرفه سونک ، سونک ضیالزنی نشر ایدرک غریبه باتلامسی ؛ اقدده خونین بر منظره دن ناشقه بر اثر براقیوب نابید اولسی ایسه نه درجه مؤثر نه درجه حزن آور ر ! ..

عیون من لجین شاخصات
وازهار کما الذهب السبیک
علی آضب الزیرجد شاهدات
بان الله ایس له شریک

ینلریله تزیین لسان ایتمه مک تصور اولنه ماز .

حیفا که خزان حزین کلیر کلز بهارمنورک، او موسم
اطیفک پرورده التفاتی اولان دلنشین ورقلر صارالوب
صولار؛ ظریف ظریف شکوفه لرتورم ایتمش بر نازنین کبی
قرین فنا اولوب کیدر؛ طلوعه قارشو ترناته باش-ایلیان
کوزل کوزل قوشجغزلرک زمزمه لری ایشیدلمز اولور؛
کشیف کشیف بلوطلرک زمینه قارشو یاغیدردینی باران
قطره لری اشکابه غریبان کبی فوآد بشرده بر حس
حزین او یاندیرر؛ انسان بو منظره فجیهه نک قارشوستده
دخی :

کیمدر بو باغی بویله جه پشمرده حال ایدن؟
اوراق سبز رنگ ایله بهجت فزا ایکن .
صولش نیچون چنلری، اوراقی، کللری؟
صوصمش نهدن عنادل آوازه پروری؟
بر هیکل قدیده مشابه بو کون نهدن؟
هریر شجر جواهر ازهاره غرق ایکن .

نوحاتیلله تأثرات قلبیه سنی، تهیجات روحیه سنی اظهار
ایتمدن کنندینی آله ماز .

ایشته آفاقه، کتاب کاشانه دقت اواندقجه قدسیت
التهیه کنی کوسترر؛ وحدانیت صمدانیه به دلالت ایدر
دها نیجه بدیهه لره تصادق اولنور .

بر کرده لحاظه انقباهمزی نفوس ناطقه بشریه به
ارجاع ایدم؛ بشر نه غریب، نه مکمل، نه قدر جامع
محاسن بر مخلوق عجیب الخلقه قدر ! ..

روح بشریتده کی لطافت، قوای فیکریه و حواس

کوکبه نه ارک غروبنی ممتاقب قلبی استیلا ایدن
تأثراتی آنجق باشقه بر ملاحظه؛ باشقه بر نورانیتله طلوعه
باشلایان رنگین، محتشم مهتابک؛ زرین، لامعه نشار
ستاره لرک کوستردیکی چهره تبسم پرور ازاله ایدم بیلیر .
انسان بو پارلاق بارلاق اجرام فلکیه بی تماشا ایتدکجه
عظمت ربانیه بی تجلیه؛ قدرت زاهره سبحانیه بی تقدیسه
باشلایه رق بی اختیار :

« و اذا نظرت الی السماء بنظرة

فاری السماء تدل انک واحد

و اذا نظرت الی الکواکب نظرة

فاری الکواکب لکم کوکب شاهد »

دی وحدانیت التهمیه قارشو سرفرو پرده احترام
اولمه چالیشیر .

فضای آسمان، بو قدر انوار تجلیاته مظهر اولدینی
حاله ایچنده یاشامقده بواندیغمز سیاره ارضک، بو بدیهه
قدرتک دخی کنندینه خاص بر لطافتی، بر محاسن طبیعیه سی
یوقیدر؟ عجبا ذرات کائنات ایچنده برشی واریددی که
نزاهت فطریه به، بیکلرجه لطائف لاهوتیه به جلوه کاه
اولماسون؟ ..

بهارا شعه نشارک فیض قدومیله کشایش بولان رنگین
رنگین چیچکلره باقدقجه؛ اغاجلرک یشیل یشیل یایراقلری
اوزریده زمر دین لوحه لر ترصیع ایدن پر لانه الماسلر
کبی پارلایان شفاف، منور ژاله لری تماشا ایتدکجه، بالای
جیلدن دوکیلن شلاله لرک، سریع جریان ایرماقلرک،
ساحلله چارینان متموج دکنرلرک ترانه روحپرورانه سنی
اشتدکجه انسان ایچون غشی اولماق قابلمیدر؟ ..

حساس، تزیه افکر بر شاعر ایچون بو قدر الواح
منورمی تماشا ایدوبده :

« تأمل فی نبات الارض و انظر

الی آثار ما صنع الملیک

شکوہٴ بہارستان

مابعد :

فرخینک ماوارء النہر اہالیسی بپندہ متداول دیوانی،
۱۰،۰۰۰ دن زیادہ بیٹی حاوی اولوب اکثر محتہ-ویاتی
قصائد تشکیل ایڈیورمش .

ابیات آتیہ، سلطان محمودک خاص باغچہ سیلہ کوشکنی
و صنعی نہرنی توصیف ایلہین بر قصیدہ سندندر :

بہشت اندرو باز یابی بہ نیشان

بہار اندرو باز یابی بہ آذر

یکی کاخ شاہانہ اندر میانش

سر کنکرہ درمیان دو پیکر

ازین کاخ فرخ چو اندر گذشتی

یکی رود و آب اندرو همچو شکر

بر فتن زتیزی چو فرمان سلطان

بخوردن ز خوبی چو عیش توانکر

نہ چرخست و اجزای او چون ستارہ

نہ ابرست و آوای او همچو تندر

اگر بگذرد بر سرش مرغ، موجش

بیالاید اندر هوا مرغ را بر

بدو اندرون ماہیان چون عروسان

بکوش اندرون پر کھر حلقہ زر

مکانی بر آورده پہلوی دریا

بدان تا بران می خورد شاہ صفدر

ہمین دول شاہ محمود غازی

امین مال خسرو بندہ پرور

مالی !

حدیقہ ہایون، او درجہ خضارت افزوندرکہ نیان
ظرفندہ طراوت بہشتی بی حائر اولدینی کی کانون اوندہ بیلہ
فیض ربیبی بی حاویدر. اور تاسندہ شاہانہ بر کوشک واردر کہ

طبیعیہ سندنہ کی مکملیت افکار منورہ نک، دہاۃ حکمانک
آ کلایہ جنی مرتبہ دن بیکر جہ مرتبہ عالیدر .

ای بشر ! ای نمونہ علویت ! کوزلرک اوکندہ
پازلایان بو قدر الواح ظریفہ بی بو قدر آثار منورہ
آسمیہ بی دوشن ؛ قدرۃ فاطرہ نک عظمتی، جلال
و مہابتی ملاحظہ ایت ؛ مبدع کائنات بارکاه وحدت
پناہنہ قارشو چین سالی عبودیت اوانہ چالیش :

« جہان مرآت وجہ شاہد ماست

فشاہد وجہہ فی کل ذرات »

ای بشر ! ای نسخہ کالات ! دیدہ بصیرتکی آج ؛
تاریخ عالمی اوقو ؛ اہم ماضیہ نک، بوکون طور اقلر
ایچندہ بی نشان اولان او قوجہ آدملرک سرگذشت
سفیلانہ سنی مطالعہ ایت ؛ آمال ردیثہ دن، نمایلات غیر
مشروعہ دن قاچین ؛ احتراصات نفسانیہ نک، انفعالات
وجدانیہ نک مغلوبی اولہ ؛ فکرکی حسیات دینیہ ایلہ
تنویر، وجودیکی مکارم اخلاق ایلہ تزین ایتش اولدیغیکي :

« ماصافد لایم بکس کینہ نداریم

خالقی کہ بما دشمن وما باہمہ یاریم

ماشاخ بلندیم پر از میوۃ توحید

ہر رھگذری سنک زند عار نداریم »

بیستلریلہ پازلاق بر صورتندہ اثبات ایت کہ ابدی بر نام
معالی اتسام احرازینہ موفق اولمش اولہ سین .

۱۱ محرم ۱۳۲۶ سنہ

مکتب قضاۃ مداوملرندن

اوضروملی

عمر نعومی

